

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Radimem Kadlčákem ve věci

žalobce: **Š. B.**, narozený X
zastoupený opatrovnící I. B., narozenou X
oba bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2025, č. j. MPSV-2025/114374-916,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2025, č. j. MPSV-2025/114374-916, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 5. 2025, č. j. MPSV-2025/114374-916, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále jen „úřad práce“) ze dne 12. 9. 2024, č. j. 140013/2024/UUA (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), zamítl návrh žalobce na změnu výše přiznaného příspěvku na péči od června 2024 a poskytovat příspěvek

na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně (II. stupeň závislosti – středně závislost) s tím, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nezvládá šest základních životních potřeb. Zároveň úřad práce rozhodl poskytovat žalobci od července 2024 příspěvek na péči ve výši 4 900 Kč.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě nejprve obsáhle zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a konstatoval, že je napadené rozhodnutí v rozporu se zákonem, a to zejména s § 2, § 3, § 36, § 50 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ve spojení s § 8, § 9 a § 25 zákona o sociálních službách. Namítl, že napadené rozhodnutí je nezákonné a v některých částech též nepřezkoumatelné. Dále uvedl, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě nepřesvědčivého posudku, přičemž žalovaný postupoval v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů a se zásadou materiální pravdy.
3. Následně žalobce namítl, že žalovaný ignoroval konstantní judikaturu správních soudů. Zmínil, že navzdory rozsudkům vydaným v konkrétních případech nedochází k žádné změně správní praxe žalovaného a že odůvodnění rozhodnutí žalované i posudků posudkových komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudkových komisí“) zůstávají i přes výtky soudů nezměněné, tj. formulářové bez dostatečné individualizace. Žalobce k tomu zdůraznil, že postup žalovaného v jeho věci vyvolává pochybnost o porušení zákazu libovůle při výkonu veřejné moci.
4. Žalobce též namítl, že žalovaný postupoval v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů. Ačkoliv žalovaný konstatoval úplnost, objektivnost a přesvědčivost posudku posudkové komise vypracovaného ve věci, ten podle žalobce zjevně nedostal kautelám judikatury Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v jeho rozsudku ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22. Žalobce uvedl, že žalovaný označil posudek posudkové komise za „stěžejní důkazní prostředek“, byť je takový přístup k hodnocení důkazů v rozporu se zákonem (§ 25 odst. 3 zákona o sociálních službách) a judikaturou správních soudů, neboť všechny podklady uvedené v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, zejména výsledky sociálního šetření, mají rovnocennou povahu a jejich eventuální rozpor nelze vypořádat nezákonným nadřazením jednoho důkazního prostředku nad jiný. Podle žalobce sice odůvodnění napadeného rozhodnutí obsahuje konstatování, že posudek, resp. objektivizovaný zdravotní stav, nekoresponduje se zjištěními sociálního šetření, chybí v něm však jakákoliv úvaha, proč žalovaný považuje jeden z podkladů (tj. posudek posudkové komise) za hodnověrnější pro vydání rozhodnutí než jiný (tj. záznam ze sociálního šetření). Podle žalobce je rozhodnutí v této části nepřezkoumatelné. Žalobce tento závěr opřel o čl. 9 odst. 6 instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů ministerstva práce a sociálních věcí č. 15/2016 (dále jen „instrukce č. 15/2016“), dle které se musí posudek řádně vypořádat se všemi skutečnostmi uvedenými v záznamu ze sociálního šetření, přičemž za vypovídající a přesvědčivé nelze považovat schématické konstatování posuzujícího lékaře, že údaje v sociálním šetření nejsou v souladu se zdravotním stavem, bez dalšího odůvodnění. Žalovaný podle žalobce své odůvodnění založil na přepisu nosných částí posudku posudkové komise a s posudkem samým se vypořádal konstatováním obecných kritérií převzatých z instrukce č. 15/2016, které však reálně neaplikoval na daný konkrétní případ. Žalobce konstatoval, že odůvodnění posudku posudkové komise má formulářovou povahu a není vůbec založeno na principu individualizace, neboť stejným způsobem žalovaný ve věcech příspěvku na péči odůvodňuje všechna svá rozhodnutí. Žalobce shrnul, že žalovaný se

záznamem ze sociálního šetření nenakládal jako s podkladem pro vydání rozhodnutí a nehodnotil ho, naopak se spokojil se schématickými konstatováními, které ve vztahu k záznamu ze sociálního šetření obsahoval posudek posudkové komise.

5. Poté žalobce upozornil na skutečnost, že žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí pouze konstatoval pravidlo, podle něhož je nutno zvládání základních životních potřeb hodnotit v přirozeném prostředí, které by mělo být přizpůsobeno zdravotnímu stavu, a to jak co do vybavení domácnosti, tak co do použití veškerých dostupných facilitátorů, které následně vymezil ve vztahu základním životním potřebám mobility, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby, a to výhradně ve vztahu k těm jejich aspektům, které jsou závislé na pohyblivosti posuzované osoby. Žalobce v této souvislosti uvedl, že základní životní potřeby stravování a tělesné hygieny žalobce nezvládá v důsledku psychického postižení, které nelze kompenzovat facilitátory usnadňujícími fyzické zvládání dílčích aktivit. Popsal také, že možné facilitátory zvládání dalších základních životních potřeb uváděl žalovaný nadbytečně, jelikož nezvládání těchto základních životních potřeb buď žalobce nenamítal (mobilita, výkon fyziologické potřeby), nebo bylo žalovaným uznáno (oblékání a obouvání).
6. Žalobce namítl, že se žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí nevypořádal s jeho odvolacími námitkami. Za takové vypořádání nelze podle žalobce považovat ani schématické konstatování, že byl posudek posudkové komise vypracován s ohledem na námitky uvedené v odvolání. Žalobce konstatoval, že informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků, je jednou z náležitostí odůvodnění podle § 68 odst. 3 správního řádu. Žalobce uvedl, že nebyl vypořádán jeho odvolací bod stran rozdílnosti podmínek vyžadovaných pro přiznání dávky osobám mladším a starším 18 let věku.
7. Žalobce uvedl, že žalovaný jeho odvolací námitku nezvládání základních životních potřeb stravování a tělesné hygieny vypořádal konstatováním, že posudkovým kritériem nemůže být pouze subjektivní tvrzení pečující osoby ani udávané nezvládání úkonů, jestliže není odůvodněno tíží onemocnění. Podle žalobce však posudková komise ignorovala, (i) že jeho odvolací důvody reagovaly na *non lege artis* stanovenou rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, (ii) že se jeho odvolací důvody opíraly o podkladovou zdravotnickou dokumentaci, zejména zprávu klinické psycholožky, jakož i výsledky sociálního šetření, (iii) že jeho odvolací důvody reagovaly na rozdíl mezi konceptem mimořádné péče u osob mladších 18 let věku ve smyslu § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách a konceptem každodenní pomoci, dohledu nebo péče u osob starších 18 let věku ve smyslu § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách.
8. Žalobce tedy v dané části namítl nepřesvědčivost posudkového zhodnocení. Žalovaný podle něj nevysvětlil, proč se z hlediska lékařské vědy v případě středně těžké poruchy autistického spektra a středně těžké mentální retardace, zvláště působí-li obě zároveň, nejedná o těžkou duševní poruchu ani těžkou poruchu duševních kompetencí. Žalovaný totiž podle žalobce na str. 6 napadeného rozhodnutí uvedl, že dominujícím onemocněním je středně těžká porucha autistického spektra a středně těžká mentální retardace, při níž žalobcův mentální věk odpovídá 6 až 8 rokům, ale sociálně komunikační a sociálně emoční schopnosti jsou na úrovni předškolního dítěte. V tomtéž rozhodnutí přitom podle žalobce ve vztahu ke zvládání základní životní potřeby stravování konstatoval, že nebyly prokázány těžké duševní poruchy spojené se sociální dezintegrací, při nichž by byly narušeny stravovací stereotypy; ve vztahu ke zvládání základní životní potřeby tělesná hygiena pak konstatoval,

že se u žalobce nejedná o těžkou poruchu duševních kompetencí bránících provedení celkové hygieny. Žalobce uvedl, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je v tomto hledu rozporné.

9. Dále žalobce popsal, že stejně obsazená posudková komise dne 7. 4. 2025 posoudila jeho zdravotní stav podle bodu 3 písm. 1 přílohy č. 4 vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Žalobce podotkl, že si je vědom toho, že posudková kritéria při posuzování zdravotního stavu pro účely nároku na příspěvek na péči a při nároku na průkaz osoby se zdravotním postižením jsou odlišná. Přesto podle něj posudková komise nemůže u jedné posuzované osoby v tentýž den dospět k závěru, že těžkou duševní poruchou trpí, a že těžkou duševní poruchou netrpí.
10. Žalobce také doplnil, že závěr žalovaného, že dohled nad zvládáním jednotlivých aktivit základní životní potřeby není důvodem pro uznání základní životní potřeby jako nezvládnuté, je v rozporu s § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách. Uvedl, že podle posudkové komise není relevantní dohled nad dodržováním pravidelného stravovacího režimu [aktivita podle písm. d) bod 6 přílohy 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“], korekce vhodných potravin vzhledem k žalobcově obezitě [aktivita podle písm. d) bod 5 přílohy 1 této vyhlášky] ani dohled nad provedením hygieny [aktivita podle písm. f) bod 2 přílohy 1 téže vyhlášky]. Následně žalobce vyjádřil nesouhlas se závěrem posudkové komise, že nezvládání holení [aktivita podle písm. f) bod 4 přílohy vyhlášky] není relevantní, neboť se nejedná o každodenní aktivitu.
11. Poté žalobce namítl, že některé závěry posudkové komise ohledně zvládání jednotlivých základních životních potřeb jsou v rozporu s podkladovou zdravotní dokumentací. K tomu připomněl, že podle psychologické zprávy ze dne 20. 7. 2023 nekrájí ostrým nožem z důvodu rizika úrazu – není tak schopen zvládat dílčí aktivitu základní životní potřeby stravování, protože není schopen rozdělit stravu na menší kousky. Dále popsal, že zvládání některých aktivit bylo posudkovou komisí odůvodněno nepřiléhavě až irrelevantně. Prohlásil, že mu není jasné, jak by mohly ke schopnosti se česat nebo dodržovat ústní hygienu přispět kompenzační pomůcky v podobě madel v koupelně nebo sedáku ve sprše.
12. Žalobce dále namítl, že žalovaný nevypořádal jeho odvolací důvod spočívající v tom, že pokud byl žalobce při zvládání konkrétní základní životní potřeby (jmenovitě tělesné hygieny) závislý na mimořádné péči jiné osoby v době nezletilosti, tím spíše by měl být závislý na běžné péči jiné osoby nyní, tj. v době zletilosti, kdy již žalobcovu nesamostatnost nelze odbýt poukazem na jeho nezletilost, v níž je do jisté míry nesamostatné každé, tedy i zdravé dítě stejného věku. Žalobce poukázal na instrukci č. 15/2016, podle níž v případě osob mladších 18 let věku platí, že se při posuzování jejich závislosti na pomoci jiné osoby přihlíží k faktu, že dítě je vždy závislé na péči jiné osoby v míře přiměřené jeho věku odpovídající závislosti osob stejného věku jakožto referenční skupiny. Pro účely příspěvku na péči se u nich proto zkoumá jen tzv. mimořádná péče, tj. péče, která je poskytována nad rámec. Naproti tomu u osob starších 18 let věku vychází právní úprava z premisy, že zletilý člověk není v zásadě závislý na pomoci jiné osoby, a proto se u nich zohledňuje každodenní pomoc, dohled nebo péče jiné osoby, nikoliv jen péče mimořádná. Podle žalobce posudkoví lékaři Institutu posuzování zdravotního stavu již v předchozím správním řízení při posuzování závislosti postupovali zcela opačně, když konstatovali, že oproti minulému hodnocení provedenému ve věku 10 let, kdy byla určitá míra dopomoci ještě předpokládatelná, žalobce zvládá tělesnou hygienu. Ze skutečnosti, že po dovršení 18 let

věku již nebylo posudkovými lékaři ani posudkovou komisí uznáno jeho nezvládání základní životní potřeby tělesné hygieny, žalobce vzhledem k neměnné povaze jeho léčbou neovlivnitelného postižení dovedl nepřesvědčivost posudku posudkové komise. Uvedl, že tento bod považuje i nadále za relevantní, neboť v souladu s § 14 odst. 1 zákona o sociálních službách je povinností správních orgánů přezkoumat výši příspěvku na péči 3 roky zpětně, zjistí-li se, že příspěvek byl přiznán v nižší částce, než v jaké náležel.

13. Žalobce uvedl, že v posudku Institutu posuzování zdravotního stavu vypracovaném v řízení před správním orgánem I. stupně, posudkový lékař konstatoval, že žalobce má vzhledem k dostačující hybnosti a intelektu z objektivního hlediska potenciál ke zvládání tělesné hygieny. To žalobce označil za překvapivé, neboť středně těžká mentální retardace zcela jistě nevypovídá o dostačujícím intelektu.
14. Žalobce rovněž namítl, že v posudku chybí individualizované posouzení žalobcova zdravotního stavu, resp. jeho schopnosti zvládat jednotlivé základní životní potřeby. Podle žalobce je závěr posudkové komise o tom, že neexistuje objektivní korelát k nezvládání základních životních potřeb, nepodložený, neboť posudková komise nijak nekonfrontovala posudková kritéria s objektivním zdravotním stavem žalobce. Připomněl, že takový přístup je v rozporu s rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 7. 2024, č. j. 54 Ad 14/2023-65. Uvedl, že posudková komise postupovala v rozporu s § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., protože u jednotlivých základních životních potřeb nehodnotila všechny dílčí aktivity vyjmenované v příloze řečené vyhlášky. Postup, kdy posudková komise hodnotí jen některé aktivity označil žalobce za arbitrární. Žalobce připomněl, že v případě nezvládnutí byť jen jediné dílčí aktivity je povinností žalovaného hodnotit jako nezvládnutou celou základní životní potřebu. V této souvislosti žalobce odcitoval rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2023, č. j. 5 Ads 8/2023-25.
15. Závěrem žalobce namítl, že v posudku posudkové komise chybí při objektivizaci individuální situace žalobce při zvládání jednotlivých základních životních potřeb vedle hodnocení konkrétních funkčních projevů dominujícího postižení rovněž jakékoliv zohlednění schopností žalobce v jeho přirozeném prostředí včetně konstatování odborných medicínských argumentů, proč nemá nezvládání základních životních potřeb zjištěné sociálním pracovníkem oporu v objektivním zdravotním stavu. Žalobce namítl, že v tomto ohledu je posudek posudkové komise nepřezkoumatelný, neboť neřeší, která konkrétní zjištění sociálního šetření neodpovídají žalobcovu dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu, a z jakých důvodů tomu tak je. Strohé konstatování shrnuté v jednom odstavci na str. 7 až 8 napadeného rozhodnutí označil žalobce ve světle judikatury správních soudů za vágní a nepřesvědčivé.

Vyjádření žalovaného k žalobě

16. Žalovaný ve svém vyjádření zrekapituloval průběh správního řízení a navrhl žalobu zamítnout. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, přičemž jej neshledal nepřezkoumatelným. Zmínil, že posudková komise ve věci zasedala v odborném složení a pro svůj závěr měla dostatek relevantních podkladů. Posudková komise se přitom v řešeném případě vyjádřila ke všem posuzovaným základním životním potřebám žalobce, a to právě na základě podkladové dokumentace a ve světle žalobcem uplatněných tvrzení. Dle názoru žalovaného tak bylo v odvolacím řízení postupováno v souladu s právními předpisy. Řádně byly zhodnoceny též základní životní potřeby žalobce stravování a tělesné hygieny. V projednávaném případě zároveň nebyl zjištěn důvod, který by znamenal potřebu zvát

žalobce osobně k jednání posudkové komise. Žalovaný poté zdůraznil, že základním principem hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby je dle instrukce č. 15/2016 hodnocení funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na tuto schopnost.

Replika žalobce

17. Žalobce v replice uvedl, že vyjádření žalovaného je bezobsažné, neboť konkrétně nepolemizuje s jím uplatněnými žalobními body. Doplnil, že žalovaný ve svém vyjádření argumentuje kruhem. Zdůraznil, že se žalovaný nijak nevyjádřil k námitce, že bagatelizuje zjištění plynoucí ze sociálního šetření.
18. K vyjádření žalovaného, že posuzování zdravotního stavu z hlediska splnění podmínek nároku na příspěvek na péči je věcí medicínskou, k níž správní orgán nemá odborné znalosti, žalobce uvedl, že ani to správní orgán nezabývá povinností hodnotit podkladový posudek z hlediska jeho objektivitu, úplnosti a přesvědčivosti, resp. věrohodnosti. Žalobce pak zopakoval svou žalobní argumentaci, tedy proč je podle něj neúplnost a nepřesvědčivost posudku zjevná, a proč se s ním žalovaný neměl ve věci spokojit.
19. Dle žalobce se žalovaný nijak nevyjádřil ani k judikatuře správních soudů citované v žalobě. Dodal, že mu není zřejmé, zda toto mlčení znamená konkludentní uznání důvodnosti žalobních bodů, nebo zda citovanou judikaturu považuje za nepřiléhavou. Vyjádřil též politování nad tím, že judikatura správních soudů není nijak reflektována v metodice a správní praxi žalovaného.

Posouzení věci soudem

20. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), bez jednání, neboť žalobce i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.
21. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu s. ř. s., který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkouvává zákonnost napadeného rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení i zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
22. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu projednávaného případu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
23. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (pozn.

soudu – mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobce splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.

24. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách osoba starší 18 let věku, která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby v a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb.
25. Dle § 9 téhož zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).
26. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že se při posuzování stupně závislosti osoby vychází ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
27. V § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní

životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

28. Dle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
29. V příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „mobilita“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „orientace“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „komunikace“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „stravování“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „oblékání a obouvání“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
 - Za schopnost zvládat základní životní potřebu „tělesná hygiena“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a

osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „výkon fyziologické potřeby“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „péče o zdraví“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „osobní aktivity“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
- Za schopnost zvládat základní životní potřebu „péče o domácnost“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.

30. Soud poté konstatuje, že pokud jde o správnost zjištěného zdravotního stavu žalobce, jedná se o odbornou medicínskou otázku, kterou nemůže soud a v zásadě ani správní orgán sám posoudit pro nedostatek odpovídající odborné kvalifikace, a proto se musí spoléhat na posudky předkládané k tomu kvalifikovanými odborníky – tj. posudkovými lékaři. Z tohoto důvodu tedy posuzuje zdravotní stav žadatelů v řízení, jehož výsledek na takovém posouzení závisí, v prvním stupni posudkový lékař a v odvolacím řízení posudková komise. Jedná se o specifickou formu správní činnosti, jejímž hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství.
31. Kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu pak může být jediné nepříznivé zdravotní stav (§ 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), jehož posouzení je věcí odborně medicínskou, nikoliv věcí subjektivní (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015-34). Určující skutečností je zdravotní stav a rozsah schopností toho kterého žadatele, tj. objektivně určená míra, v jaké je žadatel na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém mu je tato pomoc k dispozici (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014-80).
32. Nejvyšší správní soud se otázkou posuzování nároků na příspěvek na péči ve své judikatuře již mnohokrát zabýval, např. se v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, vyjádřil tak, že „posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, přičemž na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ K tomu je možno dále odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, č. j. 4 Ads 184/2021-30, v němž bylo konstatováno, že „v posudku takové odborné lékařské

komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav účastníka řízení, nýbrž se v něm zaujmají i posudkové závěry ohledně splnění v zákoně stanovených kritérií pro přiznání dávky či průkazu osoby zdravotně postižené. Tento posudek je tedy ve správním a následně v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek lze však považovat za úplný a přesvědčivý jen v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným žalobcem a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případně chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky NSS ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004-58). „V kontextu naplnění výše zmíněných požadavků lze dále poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2019, č. j. 8 Ads 331/2018-37, ze kterého plyne, že „aby byl posudek jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je třeba, aby se vypořádal se všemi relevantními podklady a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28)“. Rovněž tak je případným zmínit i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, v němž bylo vysloveno, že „v řízení o nároku na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči.“

33. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, pak Nejvyšší správní soud shrnul, že „pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládání určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudek posudkové komise je zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. I proto je nezbytné, aby splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a aby se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudek totiž na podkladě odborných lékařských vyšetření obsahuje závěry o funkčním dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posuzované osoby na její schopnost zvládat základní životní potřeby. Posudkový závěr by tedy měl být v tomto směru náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení závisí především.“ (srov. např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32). Nejvyšší správní soud současně doplnil, že odvolací orgán nesmí pouze převzít závěry posudkové komise, aniž by se jimi podrobněji zabýval z pohledu tvrzených rozporů či nedostatků, a uzavřel, že posudek nesplňující požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem. Možno též dodat, že se v případě odborného posudku zdravotního stavu a závislosti na pomoci jiné osoby „jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a

tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti.“ (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104).

34. Posudek posudkové komise tak splňuje kritérium úplnosti a přesvědčivosti, pokud se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nutné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav musí popsat dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2015, č. j. 6 Ads 299/2014-25, nebo ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018-17).
35. Z obsahu správního spisu vedeného v nyní projednávané věci přitom vyplývá, že žalobce podal dne 12. 6. 2024 návrh na změnu výše (resp. zvýšení) přiznaného příspěvku na péči. Dne 12. 7. 2024 bylo v místě bydliště žalobce provedeno sociální šetření, při kterém bylo mj. zjištěno, že žalobce potřebuje dohled nebo pomoc v oblasti orientace, hraničně v komunikaci, v oblékání a obouvání, hraničně při tělesné hygieně (potíže s očistou po WC, nezvládá čištění zubů – nedůsledné, neostříhá si nehty, ostatní tělesnou hygienu zvládá), dále v péči o zdraví, a v oblasti osobních aktivit a domácnosti.
36. Dne 27. 8. 2024 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobce posudkovým lékařem MUDr. V. C. Posudkový lékař v něm konstatoval, že žalobce nezvládá základní životní potřeby: (b) orientace, (c) komunikace, (e) oblékání a obouvání, (h) péče o zdraví, (i) osobní aktivity, (j) péče o domácnost. Dle posudkového lékaře tedy žalobce nezvládá šest základních životních potřeb. Na základě uvedeného hodnocení bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí ze dne 12. 9. 2024, kterým byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše příspěvku na péči od června 2024.
37. Proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce následně podal odvolání. V něm namítl, že pokud u něj bylo před dovršením 18 let uznáno nezvládání základní životní potřeby tělesné hygieny, tím spíše by mělo být uznáno po dovršení 18 let věku, a to s poukazem na rozdíl mezi zákonnými znaky mimořádné péče na straně jedné a každodenní pomocí, dohledem nebo péčí na straně druhé. Dále v odvolání namítl nedostatečně zjištěný stav věci, spočívající v tom, že posudkový lékař hodnotil jeho dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, resp. jeho nosné diagnózy, *non lege artis*, že se posudkový lékař přezkoumatelným způsobem nevypořádal s výsledkem sociálního šetření a že je posudkový závěr v rozporu se skutečným stavem, neboť žalobce nezvládá další základní životní potřeby – (d) stravování a (f) tělesnou hygienu.
38. Žalovaný poté v rámci odvolacího řízení nechal zpracovat posudek o stupni závislosti žalobce posudkovou komisí. Z tohoto posudku ze dne 7. 4. 2025 vyplynulo, že žalobce nezvládá šest základních životních potřeb – (b) orientaci, (c) komunikaci, (e) oblékání a obouvání, (h) péči o zdraví, (i) osobní aktivity, (j) péči o domácnost (tj. posudková komise se plně ztotožnila se závěrem posudkového lékaře v prvostupňovém řízení). Žalovaný tak na základě daného posudku vydal dne 23. 5. 2025 už dříve rekapitulované žalobou napadené rozhodnutí, kterým zamítl odvolání žalobce a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.

39. Úvodem vlastního posouzení žalobní argumentace zdejší soud ve světle specifických okolností daného případu uvádí, že při hodnocení důvodnosti obsahově rozsáhlé a značně popisné žaloby zvolil přístup vycházející z judikatury Ústavního soudu, podle níž „*není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvrácení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná*“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08). Soud tak komplexně reagoval na všechny stěžejní argumentační okruhy obsažené v podané žalobě. Absence detailní odpovědi na každé jednotlivé tvrzení přitom není dle Ústavního soudu porušením povinnosti řádně zdůvodnit rozhodnutí, neboť tento závazek „*nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument*“ (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. III. ÚS 961/09, nebo ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04). Podrobná odpověď na každé jednotlivé tvrzení žalobce by totiž v řešené věci byla na újmu srozumitelnosti a přehlednosti rozsudku, aniž by současně mohla být přínosem jeho přesvědčivosti či přezkoumatelnosti (srov. např. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60).
40. Ke zcela obecnému tvrzení žalobce, že žalovaný ignoruje judikaturu správních soudů a její závěry nijak nepromítá do správní praxe pak soud konstatuje, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. není koncipováno jako *actio popularis*, a žalobce tudíž může s úspěchem namítat pouze dotčení vlastních práv (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2024, č. j. 5 As 252/2022-36). Soud se proto nezabýval povšechně namítanou nesprávnou správní praxí žalovaného, ale pouze tím, jak napadené rozhodnutí zasáhlo do sféry veřejných subjektivních práv žalobce. Nutno dále uvést, že při tomto posouzení je soud vázán řádně uplatněnými žalobními body. Žalobcem toliko obecně vznesená námitka porušení zákazu libovůle při výkonu veřejné moci bez upřesnění vztahu k předmětné věci, resp. bez uvedení, v čem konkrétně žalobce tvrzenou libovůli spatřuje a jak se mělo porušení jejího zákazu v řešeném případě projevit, však kvality žalobního bodu nedosáhla. Soud v tomto ohledu upozorňuje na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, ze kterého plyne, že „*míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Čím je žalobní bod – byť i vyhovující – obecnější, tím obecněji k němu může správní soud přistoupit a posuzovat jej. Není naprosto namístě, aby soud za žalobce spekulativně domýšlel další argumenty či vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci žalobceva advokáta.*“ (srov. také rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011-95, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009-99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007-46, ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008-60, nebo ze dne 20. 9. 2022, č. j. 4 Afs 306/2020-70). Soud zároveň zdůrazňuje, že soudní řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je ovládáno zejména dispoziční zásadou. Obsah, rozsah a kvalita žaloby tedy předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí.
41. Vycházejí z výše odkazované judikatury bylo třeba také pouhý odkaz žalobce na porušení § 2, § 3, § 36 a § 50 správního řádu považovat za natolik neurčitý, že se jím soud nebyl vůbec schopen zabývat. Žalobce totiž v dané části nijak neozřejmil, v čem konkrétně by mělo pochybení žalovaného spočívat. V tomto ohledu je nutno připomenout, že pouhý výčet zákonných ustanovení, která měla být žalovaným dle žalobce porušena, nelze považovat za řádně uplatněné žalobní body (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Azs 88/2018-38, ze dne 17. 2. 2006, č. j. 8 Azs 134/2005-44, či rozsudek

rozšířeného senátu téhož soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58). Jinak řečeno, právní náhled žalobce na věc se nemůže omezit toliko na blíže nespecifikovaná (univerzální) tvrzení či prosté odkazy na ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Azs 88/2018-38).

42. V logice uspořádání řádně uplatněných žalobních bodů se soud ve věci nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí, kterou žalobce spatřoval jednak v tom, že se žalovaný nezabýval jeho odvolací námitkou týkající se rozdílných podmínek nároku na příspěvek na péči pro osoby mladší a starší 18 let věku, a jednak v tom, že žalovaný vzal za podklad napadeného rozhodnutí posudek posudkové komise, který se dostatečně nevypořádal s výsledky sociálního šetření a dále s odvolací námitkou nezvládání základních životních potřeb stravování a tělesné hygieny. V tomto ohledu soud doplňuje, že se dle jeho názoru ve druhé části nadepsaných okruhů námitek (tj. týkajících se hodnocení plynoucího z posudku ze dne 7. 4. 2025) fakticky nejednalo o námitku nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí, nýbrž o námitku směřující do skutkového stavu – tj. posouzení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí. Žalobce totiž ve své argumentaci především nesouhlasil se závěry posudkové komise o schopnosti zvládat namítané základní životní potřeby.
43. Podle § 68 odst. 3 věty první správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, platí, že se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
44. V této souvislosti soud poukazuje také na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu, ze které se podává, že „z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši.“ (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 As 13/2007-100, zároveň nelze po odvolacím orgánu požadovat, aby se vyslovil ke každé větě uvedené v odvolání; plně postačí, pokud z jeho rozhodnutí bude zřejmé, na základě jakých skutečností rozhodoval a jakými úvahami se řídil (srov. také rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43, či ze dne 3. 7. 2018, č. j. 7 As 150/2018-36, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08).
45. Současně je nutné zdůraznit, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí, nelze-li v něm zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, nebo rozsudky téhož soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je tedy vyhrazeno pouze těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat.
46. Vycházejí z dříve popsaného je pak v řešeném případě třeba uvést, že těmito požadavkům žalovaný v projednávané věci nedostál. Žalovaný totiž v odůvodnění napadeného

rozhodnutí nijak nereagoval (tj. ani implicitně) na odvolací tvrzení žalobce stran rozdílných podmínek nároku na příspěvek na péči pro osoby mladší a starší 18 let věku (§ 8 odst. 1 a 2 zákona o sociálních službách). Jinak řečeno, žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec nezmínil, jakými úvahami byl při svém rozhodování v této části odvolací argumentace veden a proč jí ve věci nepřisvědčil, resp. z jakých důvodů a na základě jakých relevantních skutečností považoval danou odvolací námitku žalobce za lichou. Správní rozhodnutí, které takového skutkové a právní hodnocení neobsahuje, je přitom dle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť nemůže plnit svoji základní funkci, tedy osvětlit účastníku řízení, na základě jakých okolností bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno v jeho výroku (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 6 Ads 87/2006-36, ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 As 10/2005-298, ze dne 16. 6. 2006, č. j. 4 As 58/2005-65, ze dne 11. 8. 2004, č. j. 5 A 48/2001-47, ze dne 17. 9. 2003, č. j. 5 A 156/2002-25, nebo ze dne 28. 5. 2009, č. j. 9 Afs 70/2008-13). V daném ohledu tedy soud shledal napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné.

47. V návaznosti na dotčenou právní úpravu a dříve citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu zdejší soud v projednávaném případě dále hodnotil, zda je posudek posudkové komise ze dne 7. 4. 2025 přesvědčivý a úplný tak, aby nebylo pochyb o jeho objektivnosti a správnosti, a to právě v kontextu obsáhlých žalobních tvrzení týkajících se nevypořádání se s podkladovou zdravotní dokumentací, jakož i výsledky sociálního šetření, a tedy nesprávného posouzení (ne)zvládání základních životních potřeb stravování a tělesné hygieny.
48. V této souvislosti soud zároveň připomíná, že všechny povinné podklady pro posouzení stupně závislosti vyjmenované v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách je třeba vnímat jako rovnocenné zdroje informací o žadateli, které teprve ve svém souhrnu poskytnou komplexní obraz toho, které základní životní potřeby žadatel zvládá a které nikoliv. Tím není dotčena povinnost správních orgánů a orgánů vykonávající lékařskou posudkovou službu vypořádat se s případnými protichůdnými závěry v jednotlivých podkladech. Takové vypořádání je však třeba provést jiným způsobem než nezákonným nadřazením jednoho důkazního prostředku nad jiný (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2024, č. j. 58 Ad 21/2023-39).
49. Soud poté uvádí, že odůvodnění posudku ze dne 7. 4. 2025 posudkovou komisí o tom, že žalobce zvládá namítané základní životní potřeby stravování a tělesné hygieny nepovažuje za dostatečné. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že posudková komise odpovídajícím způsobem nereagovala na informace obsažené v podkladové zdravotní dokumentaci a záznamu o sociálním šetření ze dne 12. 7. 2024, a to zvláště ve spojení s odvolací námitkou žalobce, že tyto obtíže mají původ právě v jeho psychickém stavu – tedy ve středně těžké poruše autistického spektra a středně těžké mentální retardaci.
50. Konkrétně z posudku vyplývá, že se posudková komise s námitkou stran nezvládání dílčích aktivit dodržování stanoveného dietního režimu a konzumace stravy v obvyklém denním režimu vypořádala toliko větou: *„Korekce výběru vhodných potravin vzhledem k obezitě a dohled nad dodržováním pravidelného stravovacího režimu nezakládá nárok na uznání základní životní potřeby.“* Toto prosté tvrzení však nelze ve světle nadepsaných judikатурních závěrů a uplatněné odvolací argumentace považovat za dostatečné. Z rozhodovací praxe správních soudů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2025, č. j. 9 Ads 209/2024-69) sice skutečně plyne, že preventivní dohled pečující osoby zpravidla nebude v závislosti na konkrétních okolnostech případu považován za nezvládání základní

životní potřeby. Žalobce však již v rámci správního řízení poukázal na skutečnost, že dle psychologické zprávy ze dne 20. 7. 2023 nedokáže dodržovat léčebný režim, a tudíž ani dietní režim vzhledem ke své obezitě, kterou ostatně popsala i sama posudková komise. Klinický psycholog v odkazované zprávě též uvedl, že si žalobce dokáže jídlo ohřát, ale toto je již matkou (předem) připravené. Posudková komise se proto měla danými okolnostmi důsledně zabývat a odpovídajícím způsobem odůvodnit, proč v souvislosti s těmito skutečnostmi považovala základní životní potřebu stravování za zvládanou – resp. posoudit, zda je dohled pečující osoby u žalobce prováděn pouze preventivně (tzv. „pro jistotu“), nebo je pro zvládání zmíněných dílčích aktivit základní životní potřeby vzhledem k diagnóze žalobce nutný – tj. že by je žalobce bez dohledu či pomoci pečující osoby sám nezvládl dodržování dietního režimu a konzumaci stravy v obvyklém denním režimu (§ 8 odst. 2 zákona o sociálních službách).

51. Posudková komise se v řešeném ohledu dostatečně nevypořádala ani s dílčí aktivitou rozdělení stravy na menší kousky a naservírování. Tvrzené nezvládání této dílčí aktivity totiž žalobce znovu opřel o psychologickou zprávu ze dne 20. 7. 2023, z níž plyne, že žalobce nekrájí ostrým nožem z důvodu rizika úrazu, přičemž při přípravě pokrmu potřebuje dohled nad pracovním postupem. V záznamu o sociálním šetření ze dne 12. 7. 2024 se poté uvádí, že *„maso matka někdy pomůže naporcovat, ale snaží se zajistit samostatně. (...) Snaží se při stravování používat příbor“*. Žalovaný nicméně v dané části bez dalšího konstatuje, že žalobce *„je schopný rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji“*. Za těchto okolností tedy strohé konstatování posudkové komise, že žalobce je schopen odkazovanou dílčí aktivitu zvládnout, nelze shledat za dostatečné odůvodnění. Posudková komise totiž tento závěr učinila toliko na základě popisované „snahy“ žalobce o naporcování jídla a použití příboru, aniž by jakkoliv relevantně vyložila, proč tuto skutečnost považuje za naplnění dotčené dílčí aktivity.
52. Soud k tomu doplňuje, že při posouzení referenčních aktivit dané základní životní potřeby bylo třeba zohlednit nejen fyzickou, ale zvláště psychickou kapacitu žalobce zvládat stravování ve smyslu přílohy 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., a to právě vzhledem k jeho konkrétní diagnóze.
53. Obdobně soud uzavřel o nedostatečném hodnocení posudkové komise také ve vztahu k posouzení zvládání tělesné hygieny, jelikož v posudku nebylo odpovídajícím způsobem vysvětleno, proč byly dílčí aktivity dodržovat tělesnou hygienu, provádět celkovou hygienu a provádět ústní hygienu považovány za zvládnuté. Posudková komise v této části toliko uvedla, že žalobce je schopen *„umýt se u umyvadla a manipulovat s baterií“*, *„pečovat o ústní hygienu za pomoci různých pomůcek, např. přidržovacích madel v koupelně, sedáku u umyvadla nebo ve sprše“*, *„sám vstoupit do sprchového koutu a sám se umýt“*, *„zuby si vyčistit elektrickým kartáčkem, matka dočišťuje“*. Ze záznamu o sociálním šetření ze dne 12. 7. 2024 přitom mj. vyplývá, že nehty žalobci stříhá matka, neboť si je sám žalobce neostříhá, zuby si vyčistí elektrickým kartáčkem, ale dočišťuje matka, jelikož čištění provedené samotným žalobcem není důsledné. Pokud tedy bylo sociálním šetřením ve věci zjištěno, že žalobce samostatně nezvládá aktivity ve smyslu tělesné hygieny dle přílohy 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., měla posudková komise výslovně vyložit a náležitě odůvodnit proč za těchto okolností považovala danou základní životní potřebu za zvládanou. Hodnocení posudkové komise je proto v řešeném ohledu nepostačující a nepřiléhavě zobecňující, přičemž seznatelně akcentuje fyzické schopnosti žalobce, ačkoliv u něj naprosto převládají obtíže psychické. Tvrzení posudkové komise, že *„je žalobce schopen pečovat o ústní hygienu za pomoci různých*

pomůcek, např. přidržovacích madel v koupelně, sedáku u umyvadla nebo ve sprše“ je pak nutno hodnotit za zcela mimoběžné, neboť soudu není vůbec jasné, jak souvisí otázka nedokonalého čištění zubů samotným žalobcem s použitím např. přidržovacího madla či sedáku – resp. jak by právě tyto pomůcky (facilitátory) mohly u žalobce přispět ke zvládnutí ústní hygieny v odpovídajícím standardu.

54. K tomu soud pro úplnost doplňuje závěr plynoucí z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020-33, že *„odůvodnění posudku musí být opřeno o zcela individuální poznatky týkající se funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého stavu účastníka řízení na jeho schopnost zvládat základní životní potřeby, nikoliv pouze o obecné negativní vymezení, že účastník řízení netrpí závažnějšími zdravotními postiženími, která by implikovala nezvládnutí uvedených základních životních potřeb.“*
55. V projednávaném případě je třeba též připomenout striktní a v judikatuře Nejvyššího správního soudu ustálený výklad § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., že *„pro závěr o tom, že posuzovaná osoba nezvládá určitou základní životní potřebu postačí, pokud nezvládá jednu z aktivit, jež vyhláška č. 505/2006 Sb. stanoví pro příslušnou základní životní potřebu v příloze č. 1.“* (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Ads 271/2018-34, nebo ze dne 9. 1. 2025, č. j. 9 Ads 209/2024-69).
56. Naproti výše uvedenému poté soud k žalobcem namítané dílčí aktivitě *„holení se“* pouze ve stručnosti dodává, že bylo plně postačujícím konstatování posudkové komise o tom, že se žalobce zatím neholí, neboť tato skutečnost byla zjištěna v rámci sociálního šetření ze dne 12. 7. 2024, přičemž ve věci nebyla nijak zpochybněna. Bylo by přitom v zásadě nemyslitelným se jakkoliv blíže zabývat dílčí aktivitou, která se žalobce (zatím) fakticky vůbec netýká.
57. Nutno závěrem dodat, že dominujícím onemocněním byla u žalobce porucha autistického spektra a mentální retardace. Soud proto poznamenává, že vzhledem k jeho duševnímu postižení, bylo nutné objektivizovat dopady tohoto postižení na schopnost žalobce zvládat základní životní potřeby a tyto dopady také náležitě odůvodnit. Soud shrnuje, že s ohledem na shora konstatované nedostatky hodnocení vlivu poruchy autistického spektra a mentální retardace na schopnost žalobce zvládat namítané základní životní potřeby, nelze shledat posudek ze dne 7. 4. 2025 za úplný a přesvědčivý ve smyslu dříve citované judikatury. Žalovaný tudíž pochybil, pokud si za vyvstálé situace (k námitkám žalobce uplatněným již ve správním řízení) nevyžádal doplnění předmětného posudku, které by odpovídajícím způsobem vyhodnotilo zvládnutí jednotlivých (sporných) základních životních potřeb z hlediska diagnózy žalobce a v úplnosti zohlednilo též zjištění ze sociálního šetření. V řešené věci totiž dle soudu vyvstaly zřejmé rozpory mezi obsahem podkladové zdravotní dokumentace, výsledkem sociálního šetření a názorem posudkové komise, jak už bylo dříve v podrobnostech vyloženo, aniž by tedy posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žalobce jako žadatele o příspěvek na péči, resp. aniž by poukazované rozpory relevantním způsobem odstranila a řádně své závěry odůvodnila (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25).
58. Vzhledem k nadepsaným výtkám soudu směřovaným k posudku posudkové komise lze shrnout, že žalovaný pochybil, jestliže posudek ze dne 7. 4. 2025 považoval za dostatečný pro rozhodnutí v posuzované věci. Z napadeného rozhodnutí je současně zřejmé, že žalovaný v zásadě bez dalšího toliko formálně převzal závěry posudkové komise, aniž by se

jimi podrobněji zabýval, a to právě ve světle námitek žalobce uplatněných již v rámci správního řízení, ačkoliv posudek, který nenaplnňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2017, č. j. 8 Ads 71/2016-28).

59. V kontextu nadepsaného hodnocení se pak soud dalšími žalobními tvrzeními již nezabýval, neboť z důvodu zjištěné částečné nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů a shledané neúplnosti a nepřesvědčivosti posudku ze dne 7. 4. 2025, pročez soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí, by to bylo již bezpředmětné a předčasné. V daném případě totiž bude nutno se v úplnosti a přezkoumatelně vypořádat se všemi rozhodnými skutečnostmi, a to ve smyslu dotčených ustanovení zákona a shora citovaných judikатурních závěrů. Z téhož důvodu soud neprovedl ani žalobcem navržené dokazování rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 5. 2025, č. j. MPSV-2025/101713-916, o nároku žalobce na průkaz ZTP/P.
60. Vycházejí ze všeho výše uvedeného tedy soud v řešení případu dospěl k závěru, že je jednak napadené rozhodnutí částečně nepřezkoumatelné dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., jak už bylo také dříve vyloženo, a jednak soud shledal, že posudek ze dne 7. 4. 2025 nelze považovat za úplný a přesvědčivý, přičemž tak žalovaný v rámci vydání napadeného rozhodnutí vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu – tj. vada řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
61. Soud proto uzavírá, že žalobu v mezích žalobních bodů vyhodnotil jako důvodnou a napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. pro vady řízení spočívající v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů a v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu vyžadujícím zásadní doplnění, výrokem I. rozsudku zrušil. Současně soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. tímž výrokem rozhodl, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku.
62. Výrokem II. rozsudku soud zároveň nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a tudíž měl dle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, tohoto práva se však už v žalobním návrhu výslovně vzdal. Žalovanému poté náhrada nákladů řízení nenáleží, neboť ve věci neměl úspěch a dle § 60 odst. 2 s. ř. s. mu v tomto typu řízení ani právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 15. října 2025

Mgr. Radim Kadlčák v. r.
samosoudce